

AMETLIK VÄLJAANNE.

JUHEND

RIIGIMETSA MAJAPIDAMISEKS

III OSA

REVIDEERIMISED JA
KOHTUASJADE AJAMINE

RIIGIMAADE JA METSADE VALITSUS

TALLINN 1930

JUHEND

RIIGIMETSA MAJAPIDAMISEKS

III OSA

REVIDEERIMISED JA KOHTUASJADE AJAMINE

I. Ehitusarvud	19—20
II. Kõrvaldajad	20—21
III. Otsustamis- ja menetlusajad	21—25
IV. Kahtlustatud ja kahtluse eemaldamine	25—28
V. Lahendamine ja kohtuotsuste kinnitamine	28—29
VI. Aitamis- ja abivahendite kasutamine	29—30
VII. Täiendavate kohtuotsuste andmine	29—31
VIII. Kohtuotsuste täitmine	31—32
Lisad:	
Nr. 1 juh. III o. § 74 juurde	32
Nr. 2 juh. III o. § 80 juurde	33
Nr. 3 juh. III o. § 85 juurde	34
Nr. 4 juh. III o. § 94 juurde	35
Nr. 5 juh. III o. § 98 juurde	36

RIIGIMAADE JA METSADE VALITSUS

TALLINN 1930

2

Riigi trükikoda — Tallinnas, Niine 11.

A-7254

Sisukord.

	lhk.
A. Revideerimine.	1—19
I. Revideerimisest üldse . . . . . § 1	1
II. Juhtnõõrid ringkonna metsarevidentidele . . . . . § 2—40	1—13
a) Metskonna revideerimise järjekord . . . . . § 2	1
b) Revideerimiste liigitus ja ulatus . . . . . §§ 3—9	1—2
c) Revideerimiste arv . . . . . §§ 10—11	2—3
d) Täieline revideerimine . . . . . §§ 12—26	3—10
e) Üldised määrused ja korraldused . . . . . §§ 27—37	11—13
f) Tegevusaruanded . . . . . §§ 38—40	13
III. Juhtnõõrid metsaülematele . . . . . § § 41—50	13—17
IV. Ametliku tempelkirve tarvitamine . . . . . § § 51—57	17—18
V. Metsnikkude kontroll- ja metsavahtide märkmete raamatud . . . . . § § 58—59	18—19
B. Kohtuasjade ajamine.	19—31
I. Üldmäärused . . . . . § § 60—63	19—20
II. Kriminaal asjad . . . . . § § 64—67	20—21
III. Omavolilised metsaraiumised . . . . . § § 68—83	21—25
IV. Kaitsemetsad ja laastav raie . . . . . § § 84—87	25—26
V. Lubata ja keelatud kohtadel karjatamised . . . . . § § 88—89	26—27
VI. Administratiivkorras lahendatavad asjad . . . . . § § 90—93	27—29
VII. Tsiviil korras nõudmised . . . . . § § 94—99	29—31
VIII. Kohtuotsuste täitmine . . . . . § § 100—102	31
Lisad.	
Nr. 1 Juh. III o. § 74 juurde	32
Nr. 2 Juh. III o. § 88 juurde	33
Nr. 3 Juh. III o. § 88 juurde	34
Nr. 4 Juh. III o. § 94 juurde	35
Nr. 5 Juh. III o. § 98 juurde	36

A. Revideerimine.

I. Revideerimisest üldse.

§ 1.

Metsateenistuse iseäralduste tõttu omavad revideerimised erilise tähtsuse. Revideerimiste eesmärgiks ei ole igakord üksinda võimalikkude kuritarvituste jälgimine, vaid ka metsamajapidamise ja asjaajamise igakülgne selgitamine ja täpse ülevaate saamine revideerijale usaldatud valitsemis- või järelevalveala seisukorra üle ja andmete kogumine selleks, et metsamajapidamist tarvilisel kõrgusel hoida ja nõutud suunas arendada.

II. Juhtnõõrid ringkonna metsarevidentidele.

a) Metskondade revideerimise järjekord.

§ 2.

Metskondade revideerimist ja metsaametnikkudele kohapeal tarvilikkude juhtnõõride andmist peab metsarevident ette võtma oma äranägemise järgi, seejuures kinni pidades põhimõttest, et kõik metskonnad revideeritaks sagedasti ootamatult ja korduvalt ja et revideerimisele võetaks eeskätt need metskonnad, kus ametnikkude vähese vilumuse või kohalikkude olude iseäralduste tõttu antud juhtnõõridest kõrvalekaldu misi eeldada võib või kus need juba ette on tulnud.

b) Revideerimiste liigitus ja ulatus.

§ 3.

Revideerimised jagunevad korralisteks, erakorralisteks ja juhuslisteks.

§ 4.

Korralised revideerimised võivad olla kas täielised või osalised.

§ 5.

Täielisel revideerimisel peab revideerima kogu ulatuses ja põhjalikult metsas ja kantseleis arvepidamist, asjaajamist ja metsamajapidamist kõikidel tegevusaladel ning võrdlema kantseleilisi andmeid looduses.

§ 6.

Osaline revideerimine peab ettevõetud piirides olema samuti täielik ja põhjalik. Osaline revideerimine erineb täielisest revideerimisest seega, et ei võeta revideerimise alla kõik metsamajapidamise alad, vaid ainult osa nendest ja seegi, võib olla, mitte täiel määral.

§ 7.

Osalisel revideerimisel peavad olema kindlad piirid. Nii käib osalise revideerimise mõiste alla: 1) täieline ja põhjalik revideerimine (kõikidel metsamajapidamise aladel ning metsa ja kantselei revideerimisi koostades) üksikutes jaoskondades või vahtkondades; 2) üksikute metsamajapidamise alade täieline ja põhjalik revideerimine kas üle metskonna või üksikutes jaoskondades ja vahtkondades ja 3) metskonna kantselei asjaajamise ja arvepidamise (ühes alluvate ametnikkude raamatupidamisega) täieline või osaline revideerimine.

§ 8.

Erakorralisi revideerimisi võetakse ette kas eriülesandel või selgunud vajaduse korral ning toimetatakse, eesmärki silmas pidades, revidendi äranägemise järgi. Erakorralised revideerimised täielikkudes osades võivad kujuneda korralisteks.

§ 9.

Läbisõidul või eriülesannetel kohtadel viibides ja kui korraliseks revideerimiseks puudub aeg, toimetab revident juhuslisi revideerimisi, peasjalikult ametnikkude tegevuse järelkontrollimiseks.

c) *Revideerimiste arv.*

§ 10.

Kuna täieliste revideerimiste vajadus ja nende teostamise võimalus on sõltuv mitmest asjaolust ega ole iga metsarevi-

dendi ringkonnas ühtlane, jääb nende üldarv ringkonna kohta kindlaks määramata.

§ 11.

Osalistel revideerimistel olgu arvesse võetud:

1) et metstkondades, mida aruandeaastal täieliselt ei revideerita, toimetataks vähemalt 2 korda aastas võimalikult laiema ulatusega osalist revideerimist, kusjuures see oleks vähemalt kahes metstkonnas sedavõrt täielik, et kõikide metsamajapidamise tegevusalade ja iga ametniku tegevuse kohta oleks kindel ülevaade;

2) et osalisi revideerimisi toimetataks nii, et üheski metstkonnas ükski metsamajapidamise tegevusala ei jääks pikema aja jooksul koguni revideerimata, eriti seal, kus mõnel alal väärnähtusi ette on tulnud.

d) Täieline revideerimine.

1. Revideerimine kantseleis.

§ 12.

Revideerimisel kantseleis:

1. Revideerida metsaülevaade isiklikel ja veel ühe ametniku juuresolekul metsaülevaade kassas leiduvad rahasummad ja dokumendid.

2. Kassaraamatutes kindlaks teha saldod ja võrrelda, kas nende kogusumma on kokkukõlas kassa seisukorraga.

3. Kontrollida: kas metstkonnas peetavate rahalistesse raamatutesse, nagu — riigitulude ja -kulude, deposiitsummade ja riigi metsatööstuse tulude ja kulude kassaraamatutesse, panga ja posti arveraamatutesse j.n.e. on kõik sissetulekud ja väljaminekud õieti ja õigel ajal sisse kantud; kas väljamakstud summad püsivad kinnitatud eelarvete ja lubatud krediidi piirides ja kas nad on tarviliselt kindlustatud seaduslike lepingute, aktide, kviitungite ja arvetega j.n.e.; kas vastuvõetud rahasummad õigel ajal pankas on edasi antud j.n.e.

4. Kontrollida: kas metstkonnas väljaantud rahalised piletid, tähed ja load (raiepiletid, väljaveoload, nummerdatud puude müügitähed, metsa kõrvalkasutuste piletid, karjatamise piletid j.n.e.) on välja kirjutatud antud juhtnõuade kohaselt, kas antud tähtaegadest on kinni peetud ja kas tähtaegade pikenduse korral on pikendusraha õieti arvutatud ning sisse nõutud.

5. Rendi ja metsamüügi lepingute ning raiepiletite kontrollimisel eriliselt järele vaadata: kas rentimine või müük on sündinud maksvate seaduste ja määruste kohaselt, kas lepingud

ja raiepiletid ise puudulikud ei ole või arvutamise vigu ei sisalda, kas nende järgi tasumisele kuuluvad summad on õigel ajal sisse nõutud; kas operatsioonid on õigel ajal lõpetatud ja raiepiletitel aktid korralikult ja viivitusteta kokku seatud.

6. Piletite ja tähtede registreerimise raamatus vaadata ja selgitada, kas sissekanded vastavad saadetistele ja kas saldo vastab tõelikule tagavarale.

7. Võrrelda sissekandeid metsaväljaandmise raamatus väljaantud raiepiletitega ja teha kindlaks, kas tasuta ja kergendatud tingimustel metsaandmised on sündinud lubatud piirides ja antud eeskirjade järgi, kas etteraiumised on sündinud sellekohaste lubade alusel, kas ei ole metsamüügil tehtud põhjendamatuid hinnaalandusi ja kas raamatus on operatsioonide kohta kõik sissekanded ja märkused tehtud ning dokumendid õigel ajal ära saadetud.

8. Kontrollida, kas langitükkide nimekirja raamatusse on kõik kinnitatud metsahindamised sisse kantud, kas vastaval poolel on metsa väljaandmise kohta sissekanded tehtud ja kas üksikute kinnitatud üksuste järele ei ole hinnatud ja tegelikult väljaantud metsa massis ja taksihinnas lubamatuid lahkuminekuid.

9. Selgitada: kas kõik avalikuks tehtud metsaseaduste rikkumised on protokollitud, kas protokollid ja juurdlustused on korralikult kokku seatud ja registreeritud, kas protokollidele on õigel ajal käik antud ja süüdlastelt, kui nad avalikuks tehtud, sisse nõutud trahvi summad seaduses ettenähtud tähtaegadeks. Kui protokollides, juurdlustes ja otsustamata kohtuasjades puudusi peaks leiduma, siis anda nende kõrvaldamiseks kohe tarvilikke seletusi ja juhtnööre.

10. Omavoliliste metsaraiujate nimestik: läbi vaadata, kas seda peetakse otstarbekohaselt, kas korduvalt ettetulnud metsaseaduste rikkumised on sisse kantud ja kas selle andmeid silmas peetakse protokollide kokkuseadmisel ja neile kohtuliku käigu andmisel.

11. Lepingute registreerimise raamatu läbivaatamisel selgitada: kas kõigil neil juhtudel on sõlmitud lepingud, kus see seadustes või määrustes on ette nähtud või kus eritingimused seda nõuavad; kas tehtud lepingud on tarvilikult tempelmaksustatud ja registreerimise raamatusse sisse kantud; kas need on küllalt täielikud; kas nende järele saada olevad summad on õigel ajal sisse nõutud ja kas nende korraliku täitmise üle on tarviliselt valvatud ning lõpetatud lepingud ära saadetud.

12. Asunikkude ehitusmaterjali registreerimise raamatu läbivaatamisel selgitada: kas ehitusmaterjalid on välja antud kokkukõlas ehitusmaterjali määramise komisjoni protokollidega,

kas komisjoni otsused on kokkukõlas maksvate seaduste ja määrustega, kas tagasivõetud mädapuude kohta on nõutud korras aktid kokku seatud ja kas mädad puud on likvideeritud.

✓ 13. Kinnisvara raamat: vaadata, kas hoonete hinnad ehk väärtused on sisse kantud õigel alusel, uued ehitused juure kirjutatud ja mahakirjutused tarviliste dokumentidega põhjendatud, kas kõik metskonna korraldusel olevad tarbemaad on sisse kantud, rent õigel alusel kindlaks määratud, rendilepingud sõlmitud ja nende korraliku täitmise järele valvatud.

✓ 14. Vallasvara raamat: vaadata, kas sissekanded on liigitatud õieti ja otstarbekohaselt, kas ei ole vallasvara arvele võetud ka asju, mis vallasvara mõiste alla ei kuulu, kas juuremurettud vara on sisse kantud ja mahakirjutamised ning edasiandmised tarviliste dokumentidega (ülemuse poolt kinnitatud aktid või ettekirjutused) põhjendatud. Ühes raamatu kontrollimisega võrrelda, kas vallasvara on kõik alal ja hoitakse korralikult ning kas ajutiselt välja antud asjade kohta on võetud tõendused ja allkirjad, selgitada, kas metskond ei kannata vallasvara, eriti märkimise- ja mõõtmise- ning metsakultuurtööde riistade puuduse all ning millest see tingitud.

✓ 15. Kultuuride raamatus vaadata, kas sissekanded on õieti tehtud ja tarviliste skitsedega varustatud, kas kultuuride edenemise kohta tarvilised järelevaatused tehtud; võrrelda, kas seemne ja kábide sissetuleku ja väljamineku kohta on sissekanded õieti tehtud, kas seemne ja kábide tagavara võrdub raamatu saldole ning kas need hoitakse antud juhtnõõride kohaselt.

✓ 16. Ehitus- ja parandustööde materjalide arveraamatus vaadata, kas kõik ostetud ja soetatud materjalid sisse kantud ja väljaminekud õigel alusel näidatud ja kas materjalide saldo vastab tegelikule tagavarale.

17. Ehitus- ja parandustööde arveraamatus vaadata, kas iga ehitus- ja parandustöö kohta on peetud eriarve, kas arvetes näidatud tööde kulud ja äratarvitatud materjalide hulk vastab tööoludele, kas tööd on läbi viidud selleks määratud krediidi arvel ja kas on kinni peetud sellest, et esijoones täide viidaks kõige vajalisemad parandustööd.

18. Majandusaasta metsamajanduskavade läbivaatamisel selgitada, kas need seatakse kokku asjalikult, õieti ja majapidamise nõuete kohaselt, kas ei ole tööde läbiviimisel märgata kõrvalekaldumisi kinnitatud metsamajanduskavadest ning kui-võrt need kõrvalekaldumised on olulised ja otstarbekohased ning millega need välja kutsutud.

19. Läbi vaadata metsaametnikkude ja teenijate nimestik ja selgitada, kas teenistuskäigu ja perekonna-koosseisus ette-

tulnud muudatuste kohta on tarvilised märkused tehtud ning kas need on kokkukõlas vastavate käsukirjade ja tunnistustega.

20. Vaadata, kas metsaplaanid hoitakse alal korralikult ja kas nendel märgitakse kõik tekkinud muudatused (äraplaneeritud maad, sisseaetud raielangid j.n.e.).

21. Revideerimise raamat läbi vaadata ja selgitada: kas eelmiste revideerimiste märkused on määratud tähtajaks Keskasutusele ette pandud ja kas revideerija või Keskasutuse poolt tehtud korraldused on täidetud.

22. Kirjavahetuse register: vaadata, kas kirjad korralikult sisse kantakse ja õigel ajal täidetakse, kas lõpetatud kirjavahetuste kohal on vastavad märkused ja kausta numbrid registrisse märgitud.

23. Salajase kirjavahetuse register ja kaust: vaadata, kas neid on peetud korralikult ja hoitud nõutud korras.

§ 13.

Kantselei revideerimisel tuleb muu seas selgitada:

1. Kas lõpetatud kirjavahetused on õigetes kaustadesse koondatud ja sisseõmmeldud, kas kaustades on lehed nummerdatud ning eelmiste aastate kaustad lõpetatud ja nende kohta nimekirjad kokku seatud.

2. Kas metsaseaduste rikkumised ja muud kohtuasjad on igaüks koondatud eriakti ning kas teadmata metsaseaduste rikkujate kohta kokkuseatud protokollid on esitatud lõpetamiseks Keskasutusele.

3. Kas tähtajalised esitised ja aruanded esitatakse nõutud tähtaegadeks.

4. Kas metsalugemise- ja puude nummerdamislehed (ka surnud metsa kohta) on korralikult kokku seatud, s. o. sisaldavad pealkirjas kõik nõutud andmed, varustatud aasta, kuupäeva ja allkirjadega, üksikud lehed nummerdatud ja viimasele lehele kirjutatud „viimane“; kas need on korraldatud ja hoitakse alal nii, et need oleks igal ajal kergesti leitavad ja kättesaadavad.

5. Kas metskonda jäetud kuuaruannete juures leiduvad väljaminekute kohta, mis pole kassaraamatus üksikasjaliselt kirjeldatud, tabelites aktidest ja arvetest kinnitatud ära kirjad.

6. Kas ametlikud paberid, aktid, dokumendid ja planketid ning muu hoitakse nii, et oleksid ära hoitud kaotsimineku võimalused.

7. Kas kantseleis valitseb tarviline puhtus ja kord.

8. Kas on võimaluse piires selle eest hoolitsetud, et kantselei juures oleks istepinkidega varustatud soe ooteruum.

§ 14.

On kantseleri revideerimine metsaülema juures lõpetatud, peab metsarevident võimalikult kohe revideerima metsaülemale alluvate ametnikkude (abimetsaülemate, metsnikkude ja nende metsavahtide, kelledele metsamüük usaldatud) juures peetavad raamatud ja dokumendid, et seega kokkukõlastada revideerimise järeldusi ja saada täie ülevaate metskonna rahasummadest ja materjalide läbikäigust ning saldost.

§ 15.

On metsaülematele alluvate ametnikkude käes metskonna kassa andmetel suuremad rahasummad, tulevad need revideerida kohe pärast metsaülema kassat.

Kui olukord nõuab, tuleb mõnikord alluvate ametnikkude kassade seisukord kindlaks teha enne metsaülema kassa revideerimist.

2. Revideerimine metsas.

§ 16.

Revideerimine metsas peab andma täieliku ja selge ülevaate metsamajapidamise tehnilise külje ja teatud piirini ka metsametnikkude ja teenijate ametioskuse ning nende kohusetunde üle.

§ 17.

Revideerimise ülesanne on ka selgitada, kas majapidamine metsas sünnib maksvate seaduste, määruste ja korralduste kohaselt ning kas sel alal ei tule ette puudusi või kuritahtlisi kõrvalekaldumisi.

§ 18.

Metsakasvatuse alal selgitada, kas on kasutatud kõik võimalused loomulikuks ja kunstlikuks metsa uuendamiseks; kas endiste aastate raiestikkude ja legendikkude kultiveerimiseks on tehtud mis võimalik, vastasel korral olukord Keskasutusele ette kanda; kas ettevõetud hooldamis- ja uuendusviisid vastavad ajanõuetele ja kasvukoha tingimustele; kas metsakasvatuse alal ettevõetud tööd on läbiviidud õigel ajal ning tarviliku hoole ja oskusega; kas metskonnas on olemas tarvilisel arvul taimeaedu, kas need on otstarbekohaselt asetatud ja rajatud ning nõutavalt korras hoitud; kas on võimaluste ja kohapealsete nõuete piirides hoolitsetud ilupuude-taimede kasvatamise eest; kas metsaseemnete korjamine on niimoodi organiseeritud, et metskond tarbekorral ainult omakorjatud seemnega läbi saaks; kas kogu-

tud seeme on hea; kas puistude hooldamis- ja põimendus-
raided toimetatakse õigel ajal, õiges kohas ja õigel viisil; kas
seejuures on arvestatud lumeheite, liig järsu valgustuse j.n.e.
hädaohtudega ning on silmas peetud alaliste puistu tüüpide
alalhoidmist ning kas läbiviidud tööd on metsakorralduskava-
des vastavalt ära märgitud; kas kultuuride eest kantakse küllalt
ja õigesti hoolt ja kas raamatusse märgitud kultuuride seisukord
ning päevatöötabelite andmed vastavad andmetele looduses.

Juhul, kui peaksid ilmsiks tulema metsakasvatuse tööde
alal puudused või väärnähtused, tuleb kohe selgitada, millest
on see tingitud ja puuduste kõrvaldamiseks anda tarvilikud
juhtnöörid; kuritahtlikkude väärnähtuste kohta toimetada kohe
juurdlus ja see esitada Keskasutusele.

§ 19.

Metsakaitse alal selgitada: kas ei ole kohapeal soodsaid
eeltingimusi kooreüraskite või teiste kahjurite massiliseks are-
nemiseks ja mis kaitseabinõud on sel alal tarvitusele võetud
või tuleksid võtta, kas ei ole metskonnas märgata suuremat
kahjurite teotsemist, jaataval korral — kas on nende hävita-
miseks õigel ajal õiged abinõud tarvitusele võetud, juhul, kui
seda tehtud ei ole, tuleb kohe anda kohapeal selleks tarvilikud
juhtnöörid; kas tulest, tuulest, tormist ja lumest vigastatud puud
on likvideeritud õigel ajal ja riigile kõige soodsamatel tingimustel
ja kuidas hoiduda säärase kahjude tekkimisest. Kas pole mär-
gata metsa soostumist; kas ei takista metsa uuendumist ja juure-
kasvu liigvesi ning mis selle kõrvaldamiseks ette võetud; ühen-
duses sellega välja selgitada, kas metsaülem on vajaduse ja
võimaluse piirides hüdrotehniliste tööde läbiviimiseks astunud
tarvilikke samme, nõudnud krediiti ja lubatud krediidi ära tar-
vitanud; kas läbiviidud töid on teostatud otstarbekohaselt; kas
karjatamine ja teised metsa kõrvalkasutused sünnivad metsa-
kasvatuse ja -kaitse nõuete kohaselt ning kas sel alal pole märgata
väärnähtusi, eriti kultuuridelt ja mujalt rohu niitmise ja keela-
tud kohtadel karjatamise läbi, kas pole märgata tuiskliivade
tekkimist, jaataval korral selgitada, kas nende piiramiseks, kin-
nitamiseks ja metsamiseks tarvitatakse järjekindlalt õigeid abi-
nõusid.

§ 20.

Metsakasutuse alal selgitada: kas iga-aastane raienorm
vastab tõelikule metsa seisukorrale ja alalisele metsakasutamise
põhimõttele, või peaks seda vähendama või suurendama, kas
raielangid on välja aetud metsakorralduskavas ettenähtud 10 aasta
raiekohtadel; kas lankide sihitus ja liitmine vastab metsa

uuenduse ning metsa korralduskava nõuetele; kas väljaetud raielangid on eraldatud muust metsast nõutud tundemärkidega ning kas nende suurus vastab hindamislehtede andmetele; kas kõrgusjärgud ja puumass hindamislehtedel vastavad andmetele looduses; kas poolikuleraiutud tükkidel vastavad puumass ja taksihind langitükkide registri saldodele; kas nummerdatud puude mõõdud vastavad nummerdamislehtede andmetele; kas seemnepuude jätmine või mittejätmine on otstarbekohane ja kas seemnepuud ise on otstarbekohaselt valitud ja silmapaistvalt märgitud; kas metsakasutus sünnib üldiselt kokkõlas maksvate eeskirjade ja juhtnõuudega; kas metsaametnikud ja -teenijad valvavad küllalt energiliselt selle järele, et kõik metsamüügi lepingu tingimused korralikult täidetak; kas omavoliline metsaraiumine püsib harilikkudes piirides, või võib eeldada nende arvust ja ulatusest nõrka järelevalvet; kas kõik omavolilised raiumised on vastavate valveametnikkude poolt kohe avalikuks tehtud, või on see sündinud suure viivitusega või koguni teiste ametnikkude poolt; kas on süüdlaste ülesleidmiseks ja vastutusele võtmiseks ära kasutatud kõik võimalikud abinõud; kas kannuloo ja materjali arvu järgi valikraie teel müüdnud metsa hulk vastab metsas leiduvatele kändudele ja kas viimased on kõik antud juhtnõuude kohaselt tembeldatud; kas surnud metsa müük on korraldatud nii, et kuritarvituste võimalused oleksid ära hoitud ja revideerimine kergendatud; kas aasta kasutusnormi jaotusel on kohalikke nõudeid tarviliselt arvesse võetud ja kas metsamüük kohalikkudele elanikkudele on korraldatud nii, et see sünniks rahvale kõige väiksema aja- ja sõidukuludega, et kõik kodanikkude põhjendatud metsamaterjalide nõumised võimalikult rahuldataks; kas iga sugune metsakasutus on täielikus kokkõlas müügi dokumentidega; juhul, kui müümiseks määratud metsast osa müümata on jäänud, — selgitada selle võimalikud põhjused; võtta ühtlasi seisukoht metskonnas maksvate taksijärkude suhtes.

§ 21.

Piiride järelevaatusel selgitada: kas nad on küllalt selged ja tarviliselt korras hoitud; kas metsaametnikud tunnevad nende valve ja korralduse alla usaldatud metsa- ja tarbemaade piire küllalt hästi; kas kõikide tarbemaade osade kasutamine sünnib seaduslikul alusel.

§ 22.

Sihtide, metsaveoteede ja kraavide järelevaatusel selgitada: kas sihid, kraavid ja teed, mis metsamajapidamiseks tarvilikud, alaliselt korras hoitakse; kas ei tule projekteerida uusi

metsa veoteid või sulgeda ja metsata liigsed ja oma eesmärgile mittevastavad teed, kui need olemas.

§ 23.

Palgamaade ja hoonete revideerimisel selgitada: kas rendi alusel palgamaade kasutajate poolt on rent ja muud maksud õigel ajal tasutud; kas tasuta palgamaa kasutamine sünnib seaduslikes normides, kas palgamaad on looduses selgete piirimärkidega eraldatud ja nende kohta plaanid või skitsid olemas; kas ametnikkudele ja teenijatele tarvitada antud hooneid kasutatakse korralikult, vähemad parandustööd kasutajate poolt õigel ajal tehtud j.n.e., kas riigi poolt kasutada antud kohtades valitseb tarviline kord ja puhtus; kas kohti on ilupuude istutamise teel vääriliselt kaunistatud; kas muude hoonete kasutamine sünnib vastavate lepingute alusel ja kas üüriraha tasutud ja muud lepingu tingimused täidetud.

§ 24.

Metsloomade-lindude eest hoolitsemine, jahipidamine, kala- ja vähjapüük — selgitada: kas metsloomade-lindude eest hoolitsemiseks kasutatakse ära kõik võimalikud abinõud, kas jahipidamisel jahiõiguse rentnikkude ja piletitega küttide kui ka ametkonna enese poolt peetakse kinni jahiasjandust käsitlevatest seadustest ja määrustest; kas jahikaitsemetsad on otstarbekohaselt valitud; kas jahiõiguse rentnikud peavad kinni kõigist lepingu tingimustest, eriti metsloomade-lindude eest hoolitsemise osas; kas metsametnikkude hulgas leidub röövkütte ja sääraseid, kes kauplevad jahisaadustega, välja arvatud röövloomad; kas vete rentnikud täidavad lepingu tingimusi, maksvaid seadusi ja määrusi ja kas vete kasutamine üldiselt sünnib seaduslikul alusel.

§ 25.

Rendimaadel asuvate metsade revideerimisel selgitada: kas metsaksutus sünnib kokkukõlas M.t.m. ja teiste määrustega, rendilepingutega ja antud juhtnõõridega.

§ 26.

Erametsade majapidamiste revideerimisel selgitada: kas on kinni peetud kõigist metsahoiu seadustest ja määrustest ning kas metsametnikkude poolt peetakse tarvilist järelevalvet.

e) Üldised määrused ja korraldused.

§ 27.

Revidendi ülesandeks pole, nagu eelpool juba tähendatud, ükspäinis selle järele valvata, et metsade majandamine sünniks seaduslikes piires ja maksvate korralduste kohaselt, vaid ka see, et terve majapidamine kohtadel oleks organiseeritud tarviliku asjatundmisega ja kõik tööd täide viidaks otstarbekohaselt ja korralikult. Seepärast ei tohi revident piirduda mitte üksi vormilise revideerimisega, vaid peab pühendama erilist tähelepanu ka sisulisele otstarbekohasusele. Tulevad seejuures ilmsiks asjaolud, mis korralikus riiklikus metsamajapidamises ette tulla ei tohiks, on revident kohustatud andma kohapeal kohe tarvilikke seletusi ja juhtnööre ja tegema vastavaid korraldusi.

§ 28.

Lihtsamatel juhtudel võivad korraldused ja juhtnöörid olla suulised, kuid tähtsamatel kordadel, samuti ka kordadel, kus metsaülemad revidendi vaateid ei poolda ja seetõttu arvata võib, et nad neid ei täida, tulevad juhtnöörid ja näpunäited ning tehtud korraldused revideerimisraamatusse sisse kanda. Asjades, mis nõuavad Keskasutuse kiiremat otsust, esineb metsarevident Keskasutusele viibimata kirjaliku ettekande ja oma ettepanekuga.

§ 29.

Revideerimise järeldused kui ka antud juhtnöörid ja tehtud korraldused kannab metsarevident kronoloogilises järjekorras revideerimise raamatusse kopeeritult kolmes teisendis (peale raamatu 2 eraldi teisendit).

§ 30.

Metsaülem kannab, samuti kopeeritult, revideerimise raamatusse ja kahele teisendile selleks ettenähtud lahtris revideerimisel puudutatud iga üksiku märkuse või korralduse kohta oma vastulaused ja üksikasjalised seletused, ühtlasi ära tähendades missugused puudused ja kõrvalekaldumised on kõrvaldatud ning esitab märkused kahes teisendis revidendi poolt määratud tähtajaks Keskasutusele. Ühe eksemplari tagasi saades, kannab metsaülem Keskasutuses tehtud otsused ja resolutsioonid revideerimise raamatu vastavasse lahtrisse ja saadab selle metsarevidendile.

§ 31.

Revideerimise märkused peavad sisaldama revideerimise toimetamise ja revideerimise tulemuste täpsa kirjelduse.

§ 32.

Kirjavahetuse ärahoidmiseks on metsaülemad kohustatud kohe asuma sääraсте puuduste kõrvaldamisele ja antud korralduste täitmisele, mille kohta nende poolt vastulauset ei järgne. Märkustes tähendada ühtlasi, missugused puudused on juba kõrvaldatud ja mis ajaks kõrvaldatakse ülejäänud puudused ning missugused abinõud on tarvitusele võetud puuduste ja kõrvalkaldumiste ärahoidmiseks.

§ 33.

Revideerimisel ettetulevate nähtuste ja asjaolude kohta, mis erilist selgitust ja juurdlust nõuavad ja riigi kahjude sissenõudmisega ühenduses on, seatakse kokku eriaktid, mis juurdlusega lõplikult välja selgitatult, metsarevidendi ettekande ja arvamiseega esitatakse Keskasutusele.

§ 34.

Revideerimist toimetades võib metsarevident mõnel juhul omale abiks võtta täiesti usaldusväärilisi metskonna ametnikke, keda toimetatav revideerimine ei puuduta ja kes revideeritavale otsekohe ei allu.

§ 35.

Juurdlusi, niihästi revideerimise aktide järgi kui ka eriülesannetel, toimetab metsarevident isiklikult. Juurdlusega seotud mõne üksikasja väljaselgitamist, ülesseatud küsimuste järgi, kogu toimetust edasi andmata, võib panna kas politsei või metskonna ametnikkude peale.

§ 36.

Raskemate kuritarviduste ilmsikstulekul, kui süüdistatavate edaspidine teenistuskohuste täitmine riigile kahjulik võib olla, antakse revidendile õigus süüdlasi-ametnikke ametikohuste täitmisest ajutiselt kõrvaldada, tehes nende asjaajamise jätkamise mõnele teisele ametnikule ülesandeks.

Igast seesugusest ametist kõrvaldamisest on revipient kohustatud viibimata ette kandma Keskasutusele ühes oma arvamiseega, esitades kõik küsimusega ühenduses olevad andmed ja juurde lisades kõik küsimust käsitavad dokumendid (aktid, juurdlused, protokollid, asitõendused j.n.e.).

§ 37.

Kuritarvituste ilmsiks tulekul metsavahte teenistusest ajutiselt ei kõrvaldata, vaid neid vabastab teenistusest, pärast asja-

olude tarvilist selgitamist ja neilt kirjalikkude seletuste võtmist, metsarevident oma määrusega, mis vabastatavale kuulutatakse ja millest ärakiri juurdlusele ligi lisatakse.

f) *Tegevusaruanded.*

§ 38.

Oma tegevuse kohta esitab metsarevident kuu- ja aastaaruanded.

§ 39.

Kuu-aruanded, millest üks eksemplar lisatakse kulude aruande juurde ja teine esitatakse eraldi Keskasutusele, peavad sisaldama aruande vormiga ettenähtud statistilisi andmeid tehtud ametisõitude, kõikide revideerimiste, komisjonide koosolekutest osavõtmise j.n.e. üle.

§ 40.

Aasta-aruanded esitatakse möödunud majandusaasta kohta 15. maiks.

Aastaruanne peab sisaldama:

1. Kuu-aruannetes näidatud statistilisi andmeid ametisõitude, revideerimiste j.n.e. kohta kokku võetult metskondade järgi eraldi ja üldiselt.

2. Iga metskonna kohta eraldi aasta jooksul toimetatud korraliste revideerimiste kokkuvõtte (ilma statistiliste andmeteta), milles oleks tähendatud revideeritud vahtkondade ja jaoskondade nimetused või revideeritud metsamajapidamise alad ja nende revideerimise ulatus; metsamajapidamist ja metskonna asjaajamist iseloomustavad andmed ja ettepanekud selle edaspidiseks korraldamiseks.

3. Kokkuvõtte riikliku metsamajapidamise üldseisukorra üle revidendi tegevusringkonda kuuluvates metskondades ja metsarevidendi ettepanekud metsamajapidamise edaspidiseks korraldamiseks.

4. Attestatsiooni andmed iga ametniku kohta (metsnikud, asjaajajad, abid ja metsaülemad), milles oleks väljendatud nende ametioskus, kohusetunne j.n.e.

Viimased andmed esitatakse ühel ajal aastaaruandega, kuid eraldi ja salajases korras.

III. Juhtnöörid metsaülematele.

§ 41.

Metsaülem kannab täit vastutust korra eest temale usaldatud metskonnas ja on kaasvastutav temale alluvate ametnikkude

ja teenijate juures leiduvates väärnähtustes, kui need õigel ajal ei ole avalikuks tehtud ja kõrvaldatud. Metsaülem ei saa piirduda ega endalt vastutust ära veeretada sellega, et tema alluvatele ametnikkudele ja teenijatele on korraldused teinud ja juhtnöörid andnud, vaid ta on alati kohustatud valvama, et tehtud korraldustest ja antud juhtnööridest oleks õigesti aru saadud ja kõik alluvad ametnikud-teenijad neid täidaksid parima arusaamise ja püüdmisega.

§ 42.

Juh. III o. § 41 tähendatud eesmärgi saavutamiseks kasutab metsaülem oma isiklikku mõju ja oma äranägemise järgi kõiki mõjuvaid ja seaduslikke abinõusid, milledest võiks soovitada järgmisi:

1. Alluvatele ametnikkudele ja teenijatele tuleb anda, võimalikult kirjalikult, täpsed ja selged juhtnöörid nende küsimuste kohta, millega neil on rohkem tegemist ja kus võib eeldada kõrvalekaldumisi. Jooksvates asjades olgu käsud ja korraldused võimalikult suulised.

2. Hoolitseda selle eest, et alluvad ametnikud ja teenijad ei unustaks teenistusega nende peale pandud kohustusi ega muutuks ainult metsaülemalt väljaminevate käskude ja korralduste šabloonilisteks täitjateks.

3. Tõsta alluvate ametnikkude algatuspüüet ja huvi iseiseivaks teotsemiseks, neid arusaamisele viies, et metsaülem on metskonna ülem, metsnik jaoskonna ülem ja metsavaht — vahtkonna ülem; et igaüks temale usaldatud osas ning teenistuse õiguste ja kohuste raamides on oma ala juht, kes kannab vastutust ja võib uhke olla oma saavutuste üle, ja lõpuks, et igaüks oma hoolega võidetud saavutustest lugu peaks ja need ka ülemuse poolt tähelepanemata ei jääks.

4. Senini, kuni pole preemiaid ja ergutusi ametkonnas maksuma pandud, tuleks metsaülematel alluvatele ametnikkudele ja teenijatele pakkuda moraalset toetust seega, et ametnikke ja teenijaid, kes üles näidanud erilist hoolsust või vahvust, ette pandaks revidendile nende teenete äramärkimiseks revidendi või mõnel juhul ka Keskasutuse direktori käsukirjas. Samuti tuleb kindlasti kinni pidada juba varemalt tunnustatud põhimõttest, et parema metsavahikoha vabanemisel ei tule sinna võtta uut, vaid tähendatud koht võimaldada väärilisele valveametnikule, kes soovib seniselt viletsalt kohalt üle minna.

5. Ebavoorustele ei tule ükskõikselt vaadata, vaid püüda neid kohe kõrvaldada. Tarvitades administratiivkorras karistamise õigust, teha järk-järgult suulisi ja kirjalikke märkusi,

noomitusi ja hoiatusi, kusjuures kirjalikkudes noomitustes ja hoiatustes oleks täpselt ära tähendatud väärnähtused, mille eest karistus määratakse. Ei anna metsaülemal enda poolt tehtud karistused tagajärgi, esineda kohe metsarevidendile ettepanekuga, kaasa lisades teated varemalt tehtud kirjalikkude noomituste ja hoiatuste kohta.

6. Väärtegevusele kalduvaid ametnikke ja teenijaid tuleb teraselt silmas pidada ning süüteo ilmsiks tulekul kohe juurdlust alustada, tarvilisel korral revidendilt juhtnööre küsides.

§ 43.

Alluvate ametnikkude ja teenijate tegevuse kohta ülevaate saamiseks ja et igasuguste üllatuste eest kaitstud olla, tuleb metsaülemal nende tegevust tihti kontrollida ja revideerida.

Revideerimise toimetamise üksikasjad otsustab metsaülem ise.

§ 44.

Nõuetav on, et revideerimised sünniks kahes suunas, nimelt alluvate ametnikkude ja teenijate tööde ja toimingute järelkontrollimine ja metsamajapidamise üldine ning järjekindel revideerimine.

§ 45.

Alluvate ametnikkude toimingute järel kontrollimine seisab selles, et iga metsniku ja metsavahi poolt korda saadetud töö või ameti toiming metsaülemal või tema abi poolt aasta jooksul korduvalt kontrollitaks, nii et kellelgi poleks põhjust oletada, et tema töö või toiming kontrollimata võib jääda.

§ 46.

Järelkontrollimisele võtta eeskätt:

1. Peale metsatükkide klupeerimistööde ka puude nummerdamislehed kasvava ja surnud metsa kohta, milles võrrelda, kas puu selts, jämedused, kõrgusjärk ja tarbe- ning küttepuu liigitus on õige.

2. Selgitada: kas omavoliliselt raiutud puude kännumõddud vastavad protokollis tähendatutele, kas omavoliliselt raiutud puude kännud on märgitud nii, et neid müüdnud puude kändudest võib eraldada; kas ei arvata teadmatuteks ka neid raiumisi, milles metsaostjad vastutavad on (üleraiumised); kas jälgimist teadmata raiujate kindlaks tegemiseks ja raiutud puude leidmiseks talitatakse küllalt energiliselt.

3. Raiepiletitel kokku seatud aktide järelkontrollimisel selgitada: kas raiekohtade ja materjalide ülevaatus ning vastu-

võtmine on tegelikult sündinud kohapeal samal kuupäeval ja samade isikute poolt, kui aktides tähendatud; kas kõik kännud, kui see nõuetav, on tembeldatud; kas materjalide arv ja mõõdud, raiekohtade seisukord ning tembeldatud kändude arv vastavad akti andmetele ning kas ei ole akteerimata jäetud metsaseaduste rikkumisi.

4. Selgitada: kas metsamüügi operatsioonid on tegelikult samas seisukorras, kui näitavad müügi-dokumendid; kas ei ole seadusvastaselt lubatud osalisi väljavedusid veoloata j.n.e.; kas karjatatavate loomade arv vastab piletitest tähendatud arvule ja kas karjatamine sünnib lubatud kohtadel.

5. Selgitada: kas töödel, kus tööjuhiks on olnud metsnik või metsavaht, ei ole tarvitatud ülearust tööjõudu; kas tabelites näidatud isikud on kõik tööl olnud ja kas näidatud päevade või tundide arv vastab tõele.

6. Kontrollida: kas metsniku päevaraamat, protokollide register ja metsavahide märkmete raamat on nõutud korras täidetud ja peetud.

Kuna vahtkondade revideerimist teostavad esijoones metsnikud, tuleb jälgida, kuivõrt asjalikult ja põhjalikult see sünnib. Seepärast tuleb metsaülemal metsniku tegevuse kontrollimist ette võtta kohe pärast seda, kui metsnik on revideerimise lõpetanud ja revideerimise akti esitanud.

§ 47.

Järelekontrollimiste kohta, kui kõrvalekaldumisi ilmsiks pole tulnud, erilisi akte kokku ei seata, vaid kontrollija teeb kontrollimise ja selle tagajärgede kohta oma märkuse päeva- ja märkuste raamatutesse ja kontrollitud dokumentidele (klupeerimise lehele, puude nummerdamise lehele, raiepileti- ja teiste aktidele j.n.e.).

§ 48.

Metsamajapidamise üldist revideerimist toimetab metsaülem isiklikult, metsniku ja metsavahi juuresolekul igas vahtkonnas üks kord aastas. Sellel revideerimisel tuleb täielikult järele vaadata hooned, piirid, sihid, teed ja sillad, kultuurid, raieistikud, lagendikud, noorendikud j.n.e.

§ 49.

Ülevaatuse juures seab metsaülem kokku tegevuskava eeloleva majandusaasta peale revideeritavas vahtkonnas, kaalub ühes metsniku ja metsavahiga tööde läbiviimise üksikasju ja kulusid. Neid andmeid kasutab metsaülem majandusaasta metsamajanduskava kokkuseadmisel.

Niisugustel revideerimistel on veel mitmesugused kõrvaltähtsused: 1) metsaülem saab kohapeal demonstreerida metsaravitsuse-kultiveerimise ja teiste tööde läbiviimise üksikasju, 2) kindlaks määrata ja alluvatele ametnikkudele juhtnööre anda, missugust metsa uuendusviisi antud raiestikul tarvitada, 3) selgitada, kuivõrt alluval ametnikul on huvi, asjatundmist ja hoolt oma ameti või teenistuse vastu. Selleks laseb metsaülem alluvat ametnikku või teenijat igas küsimuses avaldada oma arvamist ning siis — kas ühineb sellega või teeb teatavaks teistsuguse otsuse.

§ 50.

Revideerimisel tuleb tähele panna, metsakasvatuse või muudel aladel, kõiki väikseid puudusi ja korratusi, mille kõrvaldamiseks pole vaja palgata erilist tööjõudu, mis aga siiski silmale haavavad ja tunnistavad hoolitseva käe puudumist. Nende kõrvaldamisele tuleb juhtida valveametnikkude tähelepanu ja seega neid harjutada tähelepanelikkusele ja korrapüüdmisele. Korraldused, mis võivad ununeda, märgivad valveametnikud endale üles. Seejuures selgitab metsaülem valveametnikkudele, milliste korralduste täitmise üle tuleb temale hiljem ette kanda ja mis ajaks.

IV. Ametliku tempelkirve tarvitamine.

§ 51.

Ametlikku tempelkirvest tarvitatakse jalalseisvate puude, metsamaterjalide ja kändude tembeldamiseks juhendi I — III o. ettenähtud kordadel.

§ 52.

Kõik ametliku tempelkirvega tembeldamised kirjeldatakse vastavates dokumentides:

1. Jalalseisvate puude tembeldamise kohta tehakse vastavad märkused puude nummerdamislehtedele.

2. Kändude tembeldamise kohta kantakse märkused, tähendades ühtlasi tembeldatud kändude arvu, raiepiletite aktidesse, revideerimiste aktidesse või protokollidesse raiekohtade ülevaatus korral.

Märkus: Omavoliliselt raiutud kändude tembeldamisel tarvatakse punast õlivärvi, kõikidel teistel juhtudel aga musta õlivärvi.

3. Müüdüd või sekvestreeritud materjalide tembeldamise kohta tehakse samuti märkus vastavatesse aktidesse.

§ 53.

Juhtudel, kui raiepiletite aktide kokkuseadmisel ei ole mingisugustel põhjustel võimalik kõiki kände üles leida ja osa neist hiljem tembeldatakse, tehakse teistkordse tembeldamise kuupäeva all täiendav märkus raiepileti aktile.

§ 54.

Metsavaht on kohustatud raiekohtade ülevaatusel kõik kännud ette näitama ja valvama, et jalalseivate puude mahavõtmisel templeid ja numbreid ei rikutaks ning et kõik kännud, mille tembeldamine ette nähtud, õigel ajal tembeldatakse.

§ 55.

Raiekohtade ülevaatusel ja vastuvõtmisel tembeldamata jäetud või vahele jäänud kändude tagantjärele huupi tembeldamine ilma akteerimata on keelatud.

§ 56.

Tempelkirve edasiandmine ametnikule või isikule, kellel pole selle tarvitamise õigust, on keelatud.

§ 57.

Juhul, kui üks ametnik tarvitab teise ametniku tempelkirvest, näiteks metsaülem abimetsaülema, abimetsaülem metsniku j.n.e., tuleb teha akti või protokolliga vastav märkus.

V. Metsnikkude kontroll- ja metsavahtide märkmete raamatud.

§ 58.

1. Metsniku kontrollraamat peab andma ülevaate mitte üksinda selle kohta, kus kohal metsnik ühel või teisel päeval on viibinud, vaid täieliku ülevaate metsniku tegevusest. Kontrollraamatusse märgib metsnik kronoloogilises järjekorras täidetud ülesanded, toimetatud osalised revideerimised ja selle tagajärjed, kokkuseatud protokollid, leitud korratused, metsavahtidele tehtud korraldused ja kõik ametikohuste täitmisel saadud muljed ja tähelepanekud, mis võivad temale usaldatud jaoskonnas metsamajapidamise seisukorda selgitada ja mille üle metsaülemat vaja informeerida.

Selle raamatu pidamiseks tuleb metsaülematel anda juhtnööre ja raamatut iga kuu kontrollida, kusjuures raamatu kui ka

jaoskonna kontrollimise üle märkmed ja tehtavad korraldused raamatusse sisse kanda.

2. Metsavahtidele antakse märkmete raamatud, mis koosnevad kahest osast. Esimene osa on määratud vahtkonna peale väljaantud piletite tähtede ja lubade registreerimiseks; — teine osa — metsavahi märkuste sissekandmiseks niihästi avalikuks tehtud metsaseaduste rikkumiste, kui ka metsatööde, töölolnud tööjõudude j.n.e. kohta. Sellesse ossa sissekandmisele kuuluvad ka märkused vahtkonna kontrollimise üle ja metsavahile tehtavad korraldused.

§ 59.

Vahtkondade täieliste revideerimiste puhul seavad metsnikud kokku revideerimise aktid ja esitavad need metsaülematele. Viimasel juhul jäävad ära kontrollraamatusse tehtavad üksik-asjalised kirjeldused.

B. Kohtuasjade ajamine.

I. Üldmäärused.

§ 60.

Metsade ja nendega ühenduses olevate maade ning päraldiste valitsejaks metskonnas on kohalik metsaülem, kes kohapealse riigivõimu esindajana ajab asju ning kaitseb kõigiti riigi huviseid Riigimaade ja Metsade Valitsuse poolt antud üldvolituse-tunnistuse alusel.

M. S. § 21.

§ 61.

Metsaülem on kohustatud valvama, et metskonnas asetleidnud kuritööd ja riigile tehtud kahjude nõudeasjad lahendamist leiaks õigel ajal ja suunas; eitaval korral on tema vastutav selle läbi tekkinud korratuste või kahjude eest.

§ 62.

Paljudel juhtudel esinevad metsaülemad liiga hilja või koguni telefoni teel Keskasutusesse volituse saamiseks. Peab tähendama, et see asjaajamise peale halvasti mõjub ja et mõnikord võimata on seesuguseid nõudmisi täita. Seepärast tehakse metsaülematele ülesandeks võimalust mööda aegsasti asjas end volitusega varustada.

§ 63.

Protokollid metsaseaduste rikkumiste asjus peavad olema kõigiti täiuslikud ning vastama Krim. Kp. S. §§ 1133 ja 1136 nõuetele.

Puudulikult koostatud protokollide tõttu võidakse tühistada nii süüdistusi, kui ka kahjutasu nõudmisi, mille kohta küll olemas on kindlad süüteo tundemärgid või kahjutasu nõudmise andmed. Puuduliku protokolliga koostanud ametnik vastutab tekkinud riigi kahjude eest.

B.E.S. §§ 3440 ja 3444; Ts. Kp. S § 1316 j. t.

II. Kriminaal asjad.

§ 64.

Metskonnas tekkivate kuritegude avastamine ja jälgimine lasub metskonna ametnikkude peal, kusjuures nemad võivad nõuda politsei kaasabi. Metsäülem võib süüdistusasjus, mis kuuluvad kohtule jälgimiseks ilma erikaebuseta, s. o. avalikus süüdistuskorras, esitada kohtule üldvolituse alusel. On neis asjus ühtlasi ka kahjutasu nõudmine riigi heaks, tuleb see viibimata täpsalt välja selgitada ja esitada kohtule ühes süüdistusega. Seejuures tuleb paluda Keskasutuselt kahjutasu nõudmiseks iga asja kohta erivolitus kohtule esitamiseks, välja arvatud § 65 tähendatud juhud. Kahjutasu kohta eraldi palvet avaldamata ning volitust esitamata jätab kohus kahjutasunõude läbi vaatamata, mis nõuab hiljem uut esinemist. Ka on siis nõudmist palju raskem teostada, kui seda oleks tehtud koos süüdistusega ja mõnikord kujuneb see koguni võimatuks.

Krim. Kp. S. §§ 42, 49.

§ 65.

Üldvolituse alusel võib metsäülem esineda kohtus kriminaal asjus, mis alluvad rahukohtule ja milledes kohtus esinemine metsäülemale on tehtud juba seaduses kohustuseks, nagu omavoliline metsaraiumine ja lubata väljavedu, mis karistatavad R. N. S. §§ 155, 156, 158, 158¹, 161, 161¹ ja 164 põhjal.

Krim. Kp. S. §§ 1129, 1125⁴; Riigik. otsus 12. XI. 27a. Liisa Meelise asjas. Uus kriminaals. §§ 587, 588, 590 ja 591.

§ 66.

Ametnikkude poolt toimepandud ametialaliste süütegude asjus juurdluste toimetamisel metsäülemale või metsarevidendi poolt, kui need asjad alluvad kohtule lahendamiseks, tulevad ühtlasi täpselt välja selgitada kahjud, mis tekkinud ametniku

väärtegevuse läbi ja kogutud materjal esitada Keskasutusele selle edasisaamiseks. Materjali esitamisel tuleb avaldada Keskasutusele oma seisukoht ametniku edaspidise teenistusse jätmise kohta.

Krim. Kp. S. § 1085. Teenistuse S. §§ 39 ja 41.

§ 67.

Metskonnas asetleidnud kuritegude jälgimist teostavad metskonna ametnikud ja politsei; see sünnib korras, mis ette nähtud Kr. Kp. S. §§ 1129 — 1146.

Protokolli tegemine peab sündima viibimata.

III. Omavolilised metsaraiumised.

§ 68.

Valvet omavoliliselt raiujalt äravõetud metsamaterjali järele, kui see on kinni peetud metskonna piirides, teostab see metsavaht, kelle vahtkonnas leiti äravõetud materjal.

On omavoliline raiuja raiutud puudega või valmismaterjali varguse korral viimastega jõudnud väljaspoole metskonna piire, tuleb teda jälgida politsei kaasabil ja kättesaadud materjal panna sekvestri alla (M. S. § 803), andes materjali hoiule kohaliku politsei kätte, või kui see võimatu, ustavate elanikkude kätte. Juhtumusest tuleb viibimata teatada metsaülemale.

Kr. Kp. S. §§ 1146 ja 1147.

§ 69.

On põhjust kahtluseks, et erainimeste majades peitub omavoliliselt raiutud või koguni varastatud valmismaterjal, siis tuleb metsaametnikudel pöörata politseiametnikkude poole, kellelega koos teostatakse läbiotsimisi.

Kr. Kp. S. §§ 1150 ja 1151.

§ 70.

Pärast esialgse omavolilise metsaraiumise või valmismaterjali varguse avalikuks tegemist tuleb viibimata toimetada juurdlus Kr. Kp. S. §§ 1133—1142 nõuete kohaselt. Enne trahvimääruse tegemist, omavolilise metsaraiumise korral, tuleb kaebelune üle kuulata ning protokollida tema seletused, sest kellelegi ei või määrata karistust enne, kui pole ära kuulatud tema seletusi.

Kr. Kp. S. §§ 1136 ja 1142.

§ 71.

Omavoliliste metsaraiumiste ja muude metsaseaduste rikkumiste avalikuks tegemise kordadel teotsevad metsaametnikud

kui metsapolitsei. Neil juhtudel, kus näha on, et asi kuulub kohtu lahendamata, on tarvilik, et Krim. Kp. S. § 258 põhjal kokku seataks ülevaatuse- ja hindamisakt kahe tunnistaja juuresolekul süüteo toimepanemise kohal. Niisugune akt, kui see on kokku seatud seaduse nõuete kohaselt, annaks kohtuprotsessis kindla aluse, ilma et oleks tarvis tunnistajaid kohtusse ette kutsuda aktis tähendatud asjaolude selgitamiseks.

Kr. Kp. S. §§ 258 ja 1187¹.

§ 72.

Juurdluse juurde kuuluvad asitõendused tulevad varustada märkidega, ära tähendades, missuguse juurdluse juurde need kuuluvad.

Samuti on väga tähtis, et jäljed süüteokohal kohe järele vaadataks ja täpselt protokollitaks.

§ 73.

Puumassi ja selle hinna arvestus omavoliliste metsaraiumiste kohta koostatud protokollides peab tõestatud olema kas metsa-ülema või tema abi allkirjaga.

§ 74.

On juurdlusega süüdlane kindlaks tehtud, teeb omavoliliste metsaraiumiste kui ka lubata väljaveo asjus metsaülem M. S. §§ 793 — 796 ettenähtud korras trahvimääruse neis asjus, mille ühekordne taksihind protokollis järgi ei ületa kr. 250 (R.T. 41 — 1928 a.), ja paneb selle süüdlasele ette trahvi maksmiseks. Tõuseb aga see summa üle kr. 250. —, siis teeb trahvimääruse Metsade Ameti juhataja. Ei avalda süüdlane kahe nädala jooksul pärast määruse ettepanekut nõusolu trahvimaksmiseks, siis antakse asi kohtusse Kr. Kp. S. § 1125⁴ põhjal (lisa nr. 1).

§ 75.

Trahvimäärused tulevad teha asjus, milledes omavoliline raiumine või lubata väljavedu on sündinud esimest ja teist korda viimase kahe aasta jooksul. Kui aga ühe ja sama isiku poolt on metsaseaduste rikkumine toime pandud kolmandat või enam korda, siis tuleb asi tingimata esitada kohtule karistuse määramiseks.

M. S. § 802.

§ 76.

Iga omavolilise raiumise kohta peab täpselt välja selgitama, mitmendat korda see kaebealuse poolt korda saadetud kahe vii-

mase aasta vältel, kusjuures arvestada tulevad juhud, kus kaebealusele trahv määratud ja see trahvimäärus või kohtuotsus jõusse on astunud ning täitmisele määratud. Need andmed tulevad kohtule esitada ühes juurdlusmaterjaliga.

§ 77.

Süüdistusi omavolilises metsaraiumises võib lõpetada kohtuta ja ka kohtus paluda asja lõpetada enne otsuse tegemist, kui seadus ette näeb kaebealusele ainult rahatrahvi, s. o. metsa kahekordse taksihinna tasumise ja omavoliliselt raiutud puude tagasiandmise, ning see kaebealuse poolt tasutakse enne otsust. Süüdistuse korral R. N. S. § 156 põhjal võib asja lõpetada, kui süüdistus on esimest korda.

M. S. § 790.

§ 78.

Omavolilised metsaraiumise asjad, milles süüdlased teadmata, jätab metsäülem ootavasse seisukorda, teostades neis asjus ühe aasta vältel valvet ja süüdlaste otsimist. Ei ole nimetatud aja jooksul korda läinud süüdlast-avalikuks teha, esitab metsäülem need protokollid Keskasutusele aegumise tõttu süüdistuse lõpetamiseks. Protokollidel peavad seejuures olema metsäülema või abi märkused, millest nähtub, et metsäülem vahtkonna metsavahi kohuste täitmist selles mõttes on kontrollinud, kas omavoliline raiumine pole aset leidnud viimase hooletu vahtkonna valve tõttu. Jaataval korral, missuguseid järeldusi on sellest tehtud.

§ 79.

Metsäülem peab silmas pidama, et metskonnas kokkuseatud protokollide järele sekvestri alla võetud materjalid kauaks seisma ei jääks, sest pikaajalise seismise tõttu kaotaks need tunduvalt oma väärtusest. Seepärast tuleb teadmata omavoliliste raiumiste protokollidega sekvestri alla võetud materjalid likvideerida riigi heaks M. S. § 803 p.p. 1 ja 2 nõuete kohaselt ja protokollidel, enne nende esitamist Keskasutusele süüdistuste lõpetamiseks, teha märkused materjalide likvideerimise kohta.

Omavoliliste raiumiste puhul, kus süüdlased avalikuks tehtud, tulevad sekvestri alla võetud materjalid likvideerida samuti võimalikult kiirelt ja kui asjad poolikud, siis kuni nende lõpetamiseni; müügist saadud raha deponeerida. On aga asi antud kohtuvõimude lahendada, siis pöörduda sekvestri all olevate materjalide likvideerimise loa saamiseks vastavate kohtuvõimude poole. Likvideerimist tuleb toimetada M. S. § 803 kohaselt.

M. S. § 803.

§ 80.

Omavoliliste metsaraiumiste asjus järelevalve teostamise mõttes on metsaülemad kohustatud iga aasta kevadel, pärast metsaraie- ja väljaveo hooaja lõppu ning kui raiekohtadel kännud lume alt väljas, toimetama üldist kontroll-ülevaatus mõõdunud talvel ja aastal raiutud kohtades, et selgitada, kas pole aset leidnud üleraiumised ja omavolilised raiumised.

Et see leiaks teostamist, tuleb metsarevidentidel nõuda oma revideerimiskäikudel metskondades vahtkondade ülevaatusakte ja neid kohtadel kontrollida. Kui metsaülem ei jõua toimetada kõigis kohtades ülevaatusi isiklikult, siis on nõuetav, et vähemalt tema poolt mõned proovikontrollimised isiklikult ette võetaks. Teiste vahtkondade kohta tulevad ülevaatusakte kokku seada abimetsaülema ja metsnikkude poolt ja need esitada metsaülemale.

§ 81.

Süüdistused omavolilises metsaraiumises, mis esitatakse kohtule Juh. III o. § 74 kohaselt, peavad olema tõestatud juurd-lusega ja dokumentidega, ning ette valmistatud ja vormuleeritud nii, et need kohtus isiklist täiendamist ei vajaks. Et hoiduda liigsetest kohtukuludest, pole metsaülemate isiklik kohtusse ilmumine tarvilik nii nõude kui ka kriminaal asjades, kui riigi tegelik kahju ei ületa kr. 25, välja arvatud juhul, kui ühes ja samas kohtus on ees ühel ajal mitu asja, mille kogusumma ületab kr. 25, või kui mõnel juhul on tarvilik tingimata kohtu ette ilmuda.

§ 82.

Süüdistused omavolilistes metsaraiumistes alluvad rahukohtunikule kõigis neis asjus, milledes omavoliliselt raiutud metsa ühekordne taksihind ei ületa kr. 1000. — Nende aegumine on ühe aasta möödumisel, arvestades aega — süüteo toimesaatmisest kuni kaebalusele trahvimääruse kuulutamiseni või asja rahukohtunikule esitamiseni, kui süütegu toime saadetud kolmandat või rohkem korda kahe viimase aasta vältel, mille tõttu kuulub esitamisele ilma trahvi määruseta.

Kr. Kp. S. § 33 a. märkus 2; R.T. 171/172 — 1925.
R.N.S. § 21; Uus kriminaals. § 69.

§ 83.

Tähtaeg rahukohtuniku otsuse peale apellatsioonkorras edasi kaebamiseks kriminaal asjus on kaks nädalat, arvates seda aega kohtuniku motiveeritud otsuse ärakirja kättesaamisest,

missugune peab kätte saadetama riigiasutusele või selle volinikule.

Kr. Kp. S. § 1188 ja 1190.

IV. Kaitsemetsad ja laastav raie.

§ 84.

Kaitsemetsa raiumine ja igasugustes metsaosades laastav raiumine on keelatud metsahoiu määrustega. Järelevalvet teostavad metsaülemad oma piirkonda kuuluvates nii era- kui ka riigimetsades. Väärnähtuste puhul on metsaülem kohustatud koostama, politsei kaasabil, sellekohase protokoll ja raiumise ülevaatuse akti ning asja jälgima Kr. Kp. S. § 1216³ ja M. S. § 814 ja 815 kohaselt. Metsa edaspidine raiumine tuleb sel korral ära keelata ajutiselt (ülevaatuse akti ärakirja omanikule välja andes allkirja vastu või selle sisu temale tunnistajate juuresolekul kuulutades), kui on selgitatud, et metsaomanik tõesti kasutab oma metsa laastavalt või raiub metsa, mis tunnustatud kaitsemetsaks. Lõpliku korralduse raiumise keelu kohaselt teeb Kesk-asutus, kellele tuleb esitada asi ühes protokoll, ülevaatuse akti ja teiste andmetega otsustamiseks ja kes täidab end. metsa hoiukomitee kohustusi M. S. §§ 734 ja 735 alusel.

Märkus: 1. M. S. § 710 järgi kuuluvad kaitse alla kõik metsad ja metsamaad, välja arvatud § 710 märkus 1-es tehtud erandid.

Seadus ei näe ette kaitsealuse metsa pindala määra, vaid jätab küsimuse lahendamise Metsakaitse komiteele. Eesti Vabariigis täidab Kaitsekomitee kohuseid Riigimaade ja Metsade Valitsus (Ministeeriumide korrald. Sead. § 49 RT 28 — 1929), kelle korraldusel loetakse metsa kaitse ja hoiu-määrustele alluvateks järgmised metsad, teostades nende üle järelevalvet:

- 1) kõik kaitsemetsad suurusele vaatamata;
- 2) kõik katastrimetsad, mille pindala 10 ha või rohkem ühes kinnistusüksuses.

Märkus: 2. Hoiualustes metsades (välja arvatud kaitsemetsad ja pargid), mille pindala alla 40 ha, võib ühekordne kasutus olla raieküpses metsas kuni 10 aastase raienormi suurus, kui see on tarvilik talumajanduse huvides ja seda tarvidust tõendab vastav vallavalitsus. Seejuures peab vähendama järgmiste aastate raienormi või kasutamise täiesti ära jätma, kui metsa seisukord seda nõuab. Samuti tuleb kindlustada etteraiatud metsa uuendamine.

M. S. §§ 715, 716, 720—723.

Märkus 3. Suvitus - ravitsuskohtade seaduse põhjal tervishoidliku kaitse alla võetud aladel ilma maavalitsuse loata ettevõetud raietest teatab metsaülem maavalitsusele.

§ 85.

Jätkab metsaomanik pärast keeldu raiumist, siis teeb metsaülem selle kohta uue protokolliga ja hindamisakti maharaiutud metsa kohta R. N. S. § 57² (uus Kriminaals. § 250) kohaselt, sekvestreerides raiutud materjale. Kogutud andmed esitab Keskasutusele süüdlase vastutusele võtmiseks R. N. S. § 57² (uus Kriminaals. § 250) põhjal või esitab asja ise kohtule, kui see allub rahukohtunikule.

§ 86.

Juh. III o. § 85 tähendatud korras toimetada ka kaitsemetsa või metsaaluse maa metsast puhastamisel või metsapinna muutmisel muuks tarbemaaks.

R.N.S. §§ 57³ ja 57⁴. Uus Kriminaals. § 251.

§ 87.

Juh. III o. § 85 tähendatud sekvestri alla võetavate materjalidega toimetab metsaülem M. S. § 815 ettenähtud korras.

V. Lubata ja keelatud kohtadel karjatamised.

§ 88.

Karjatamised oma iseloomu poolest kuuluvad kolme liiki:

a) Omavolilised karjatamised riigimetsades ja -maadel, kus karjaomanik pole nõutanud kohalikul metsavalitsuselt karjatamisluba või kui luba on võetud, kuid karjatamine sünnib keelatud kohtadel, s. o. väljaspool karjatamise pileti ettenähtud kohti. Leiab omavoliline karjatamine seejuures aset karjaomaniku korraldusel või teadmisel, siis alluvad need asjad arutusele süüdistuse korras R. N. S. § 148 (uus Kriminaals. § 595) põhjal, kusjuures ka karjane ühes karjaomanikuga vastutusele tuleb võtta, kui ta on täisealine ja teostab meelega karjatamist keelatud riigimaadel, olgugi et karjatamine sündis peremehe käsul. Kriminaal korras süüdistamisel tuleb tekkinud kahju kindlaks teha protokolliga, selleks maksmata pandud trahviraksid alusel ja see ette panna kaebealusele maksmiseks ilma kohtuta; alles pärast trahvi maksmiseks antud tähtaja möödumist esitada asi kohtule, üles seades ühes süüdistusega ka kahjutasu nõudmise R. N. S. § 152 märkuse põhjal (Lisa nr. 2 ja 3).

b) Juhul, kui loomad vastu omaniku või karjase soovi on sattunud kas metsast läbikäidavalt teelt kõrvale riigi metsa või muul teel läinud riigi maadele (potrava — tallamine), puudub süüdistuseks põhjus. Samuti puudub karjaomaniku süüdistamiseks põhjus, kui pole läinud korda kindlaks teha, et karjatamine oleks sündinud karjaomaniku teadmisel või korraldusel. Seejärel tuleb neis asjus, vabatahtlikult maksmisest keeldumise korral, milleks karjaomanikule tuleb anda tähtaeg, esineda asjaga kohtus tsiviil korras, nõudes kahju tasumist trahvitaksides ettenähtud normides kui kahju ei ületa tähendatud normi. Vastasel korral tuleb kindlaks määrata tasu suurus asjatundjate abil.

d) Kaitsemetsades lubata karjatamise eest võetakse vastutusele karjaomanikud, kui karjatamine sündinud viimaste nõusolekul R. N. S. § 57⁵ (uue Kriminaals. § 252) põhjal.

Märkus: Karjatamise asjus pole seaduses ette nähtud trahvimääruste koostamine metsaülemate poolt ja pole selleks vajadust, vaid trahvimaksmise ettepaneku teeb metsaülem teadaandega vahekirja näol.

§ 89.

Sünnib omavoliline karjatamine vahetpidamata mitu päeva, siis ei tule selle kohta teha iga päev uut protokollit, vaid see lugeda edasikestvaks süüteks. Ületab seeläbi tekkinud kahju trahvitaksides ettenähtud normi, siis tuleb kahju asjatundjate läbi kindlaks teha.

Jätkab keegi keelust hoolimata omavol. karjatamist, siis tulevad loomad kinni võtta ja need kinni pidada, kuni tehtud kahju tasutud. Loomade kinnivõtmist tuleb teostada Põllum. S. §§ 164 — 188 ja B. E. S. §§ 3390, 3391 ja t. ettenähtud korras.

VI. Administratiiv-korras lahendatavad asjad.

§ 90.

On ametnik teenistusest vallandatud kas omal palvel või väärtgevuse tõttu, siis kuulub tema korterist ja palgamaa kohast väljatõstmisele administratiiv-korras politsei läbi juhul, kui tema vabatahtlikult sealt ei lahku, sest ameti järele on korter ja palgamaakoht määratud ametnikule kasutamiseks ainult tema teenistuses oleku ajaks.

Selles korras väljatõstmiseks tuleb esitada ametniku vallandamiseks aluseks võetud algmaterjal ühes vallandamise määruse ja küsimusega Keskasutusele, kes siis teeb politseile väljatõstmise korralduse.

M.S. § 62 p. 3; End. Vene Sen. sel. 2. X. 1901; Üld. Kub. kor. S. §§ 756 ja 833.

§ 91.

On ametniku süü läbi tekkinud riigi summades puudujääk, ülemäära väljamaksmised või muud varanduslikud kahjud ja kui see on tekkinud mitte ametniku kuritahtluse, vaid eksituse või korratu arvepidamise või arusaamatuse tõttu, siis nõutakse ametnikult vastav seletus ja pannakse asjasse puutuv kirjjavaetus Keskasutusele ette tagasimaksu või juurdemaksu määruse tegemiseks. Nimetatud määruse alusel nõutakse sisse süüdlaselt-ametnikult määratud trahv administratiiv-korras või peetakse kinni tema palgast.

Üldarvep. S. §§ 335, 371 ja 373 p. I — RT 197/198 — 1925.

§ 92.

On kaebealune omavolilise metsaraiumise eest metsa-ülema trahvimääruse järgi avaldanud nõusolu trahvi tasuta ilma kohtuta ja kui ta hiljem sellest loobub või kahe kuu jooksul pärast nõusolu avaldamist nõudmist pole täitnud, siis kuulub see sissenõudmisele politsei läbi. Säärased asjad ei allu kohtu läbi sissenõudmisele.

M.S. §§ 797 ja 799.

§ 93.

Metsavalitsusel on õigus kohtuta trahvi määrata ja sisse nõuda politsei kaudu administratiiv-korras järgmistel juhtudel:

a) kui metsaostja raiub lubatud puuseltse üle raiepiletiga lubatud puude arvu, või raiub puid suuremates, kui lubatud mõõtudes, kuid üleraiumine ei ole arvult mitte üle 10% lubatud puudest, siis nõutakse temalt sisse üle raiepiletis lubatud normi raiutud puude kahekordne ostuhind ja määratakse sellekohaselt trahv.

M.S. § 762.

b) Kui ostja on saanud luba raiuda puid, korjata metsas vaiku, ajada tōkatit ja potast, põletada süsi, korjata niint, valmistada rattapõidasid j. m. ja kui ta seejuures valmistab neid materjale üle lubatud arvu, kuid üleraiu ei ulata üle 10%, siis arvestatakse üle lubatud arvu valmistatud materjalide eest kahekordne taksihind.

M.S. § 763.

d) Annab keegi tasuta või müüb edasi alandatud hinnaga saadud metsa või selle saadusi või tarvitab neid teiseks otstarbeks, kui lubatud, siis nõutakse temalt sisse tasuta antud metsa eest taksihind ja alandatud hinnaga saadud metsa eest — müügihinna ja taksihinna vahe.

M.S. § 764.

Märkus: Üleraiumised ja ülekasutused, mis ületavad p. a ja b ettenähtud norme, karistatakse R.N.S. § 155 alusel. P. p. a ja b all tähendatud kahekordse taksihinna tasumisel jääb materjal raiujale.

VII. Tsiivil korras nõudmised.

§ 94.

Esinemisel kõigis tsiivil asjus, mis alluvad rahukohtunikule, tuleb metsaülemal esitada igas asjas erivolitus. Erivolituse nõutab metsaülem Riigimaade ja Metsade Valitsuselt. Selleks tuleb esitada Riigimaade ja Metsade Valitsuse Üldbüroole nõude-kava ühes juurdekuuluvate tõenduste ja dokumentidega.

Rahukohtunikule esitatavad nõudepalved juurdekuuluvate lisadega tulevad kirjutada ühes eksemplaris. On aga nõudmised omavalitsuse või mõne teise ametiasutuse vastu, siis tuleb juurde lisada nõudepalvest ja lisadest ära kirjad kostja heaks.

Üldkohtule, s. o. rahukogule (I astme kohus) alluvad nõudmised (üle 1000 krooni), esitab metsaülem Keskasutusele kohtule esitamiseks, koostades asjasse puutuvad tõendused ühes sisu kirjeldusega kohtule esinemise vajaduse kohaselt ja ette tuues nõude põhjendusi, kui ka ära näidates tunnistajaid, kui need olems, ning nende elukohad (Lisa nr. 4).

Märkus 1: Rahukohtunikule alluvad tsiivilnõudmised kuni kr. 1000.—.

2: Erivolitust võib edasi anda, kui see õigus on volituses ette nähtud.

Ts. Kp. S. §§ 51 ja 263; Riigik. Üldkogu sel. 11. XI. 1925.
RT 171/172 — 1925. Vene Sen. sel. 1890 a. nr. 20.

§ 95.

Nõudmised tulevad kohtule esitada Riigimaade ja Metsade Valitsuse volinikkudena; selleks metsaülematel nõutada omale volitused ning kohut tuleb paluda nõudmist välja mõista Riigimaade ja Metsade Valitsuse heaks ja mitte Metsade Ameti või jälle metsavalitsuse kasuks.

§ 96.

Juhul, kui kohus leiab süüdistuse korras asja arutusel, et asjal puuduvad kuriteo tundemärgid ja selle tõttu asja lõpetab, tuleb metsaülemal revideerimisele võtta, kas ei leidu põhjusi riigi kahju sissenõudmiseks tsiivil korras. Jaataval korral tuleb esitada asi uues kohtule nõude korras. Nõude korras esine-

misel tuleb esitada ärakiri kohtuotsusest asja lõpetamise üle süüdistuse korras ja tõendused, mis nõudmist põhjendaksid, kusjuures tuleb paluda kohut asja juurde tõmmata endine kriminaalakt, milles leiduvad algprotokoll ja juurdluse andmed või jälle paluda kohut välja anda tunnistus vastavale kohtule esinemiseks eeltähendatud kriminaal akti tsiviil toimingu juure saatmiseks selle arutamise ajaks.

Ts. Kp. S. §§ 5, 6 ja 7.

§ 97.

On kellegile määratud metsa raiumiseks ja asub ta seda raiuma raiepiletita, ainult vormalaste teadmatuse tõttu (end. Vene Sen. Krim. depart. sel. 74 a. nr. 692), siis ei kuulu see karistusele R.N.S. § 155 alusel. Nõndasama ei kuulu arutusele süüdistuse korras asi, kui asunik on saanud ehitusmaterjale Põllutööministri määruse RT 151/152 — 1920. alusel ja neid tarvitab teistsuguseks otstarbeks, vaid temalt tuleb sisse nõuda trahy tsiviil kohtu korras nimetatud määruses ettenähtud suuruses.

R.N.S. § 155. Uus. Krim. s. § 587. End. Vene Sen. Krim. dep. sel. 78 a. nr. 5.

§ 98.

Kasutab keegi metsaülema valitsemisel ja valdamisel olevat riigi kinnisvara lubamata või rikub selle kohta valdusõigusi, tuleb metsaülemal viibimata astuda samme rikutud valdusõiguse või kasutuse ennistamiseks. Seejuures tuleb tähele panna, et asjus, kus niisuguste õiguste rikkumisest pole möödunud üle ühe aasta, alluvad nõudmised esitamisele kohaliku rahukohtunikule. On aga möödunud üle ühe aasta valdusõiguste rikkumisest, tuleb asjaga esineda rahukogus (Ts. Kp. S. §§ 1310 ja 1313).

Nõudmise alustamiseks tuleb kindlaks teha, et kostja on asunud kasutama omavoliliselt riigile kuuluvat kinnisvara või selle osa. Nõudmine ei või aset leida, kui poolte vahel on olemas juriidiline vahekorid kas sõlmitud lepingu või seaduse alusel.

Nõudmise põhjuseks võivad olla näiteks järgmised asjaolud:

- a) Omavoliliselt ehitatud hoonete äravedamine riigi maalt.
- b) Maa kasutamise õiguste ennistamine ja heinte tagasi nõudmise palve kostja vastu, kes kasutab omavoliliselt riigi maad heinamaaks.
- d) Kostjale läbisõidu ärakeelamine teedel, mis läbistavad nõudja maid ja kui need teed pole avatud avalikuks läbikäimiseks ei seaduse ega ka kokkulepete alusel j.n.e.

(Lisa nr. 5).

§ 99.

Mitmesuguste väiksemate seaduste rikkumiste puhul, mille läbi riigile kahju tekkinud, nagu näiteks: heina ja vilja niitmisel, kraavide ja aedade rikkumised, läbisõit kultuuridest, külitatud põldudest, niitmata heinamaadest, aiaga piiratud kohtadest j.n.e., niisama metskonna piiridest lubata liiva, kivide j.n.e. võtmine, tulevad juba ülemal ettenähtud korras kokku seada protokollid, hinnata kahjud, kui selleks norme pole kindlaks määratud ja vabatahtlikult mittemaksmise korral esineda nõudmistega.

VIII. Kohtuotsuste täitmine.

§ 100.

Metsaülemal tuleb pidada täpset järelevalvet kohtuotsustega metskonna alal riigi heaks mõistetud summade sissenõudmise järele niihästi kõigis tsiviil kui ka kriminaal asjus; nõuda tarviduse korral kohtuotsuste täideviimiseks täitmislehed ja esitada need sissenõudmiseks kohtupristavitele või politseile, s. o. sellele, kelle peale kohtu poolt täitmine määratud. Kohtupristavile või politseile tuleb esitada avaldus samas vormis kui kohtulegi, milles olgu tähendatud täitmisleht, mille täitmist palutakse, võlgniku asukoht, tema varandus, mille peale nõudmist pööratakse, kus see asub ja millest koosneb. Ühes täitmislehes nimetatud summaga paluda võlglaselt sisse nõuda ka kõik täitmise läbi tekkivad kulud.

§ 101.

Enne täitmislehe esitamist kohtupristavile või politseile peab kindlaks tegema, kas ja missugune varandus võlglasel on ning kus see asub, et ära hoida asjata kulusid, mis võivad tekkida, kui kohtuotsusse täitja sõidab kohale ja leiab, et võlglasel pole mingit vara. On tähendatud andmete kogumine metsaülemal oma ametkonna läbi raskendatud, siis tuleb politsei kaasabil välja selgitada võlglase varanduslik seisukord enne täitmislehe esitamist.

§ 102.

Kohtuotsuste täitmise asjus pikenduste andmist metsaülemate kui ka Keskasutuse poolt seadus ette ei näe, vaid selle küsimuse lahendamine allub Majandusministrile M.K.S. § 483 alusel.

Lisa nr. 1.

(Juh. III o. § 74 juurde).

Kaebekirja vorm.

.....**RAHUKOHTUNIKULE**

Riigimaade ja Metsade Valitsuse
voliniku.....metsaülema
.....elukoht.....

K a e b u s.

Ligioleva juurdlusmaterjali alusel palun omavolilise riigi metsa raiumise pärast vastutusele võtta R.N.S. §§ 155 ja 158¹ (uus Kriminaals. §§ 587 ja 590) põhjal kod. Jüri Luts'u, kelle elukoht Kabala vallas, Öötla talus ja temalt välja mõista kahju-saaja Riigimaade ja Metsade Valitsuse heaks omavoliliselt raiu-tud ja äraviidud puude kahekordne hind M.S. § 811 põhjal kokkuseatud trahvitaksi järgi, s. o. kr..... Peale selle palun kohustada kaebealust äraviidud puud Riigimaade ja Met-sade Valitsusele tagasi andma, vastasel korral kaebealuselt Luts'ult välja mõista minu volitaja heaks ühekordne nimetatud puude väärtus trahvitaksi järgi kr..... Ühtlasi mõista kaebealuse kanda kohtumaks ja -kulud.

Tunnistajateks palun ette kutsuda ja üle kuulata kod. ....(nimed ja täpsed elukohad).

Asja palun otsustada ilma minuta ja kaebealuse mitte-ilmumisel teha tagaselja otsus, otsusest saata mulle ärakiri ja täitmisleht.

Lisa: Volituse ärakiri ja juurdlusandmed „ „ lehel.

(allkiri).

(Kuupäev).

Lisa nr. 2.

(Juh. III o. § 88 juurde).

Kaebekirja vorm. — Kriminaal korras.

RAHUKOHTUNIKULE.

Riigimaade ja Metsade Valitsuse
voliniku ..... metsaülem

....., kelle elukoht
(nimi)

.....
(täppis aadress)

K a e b u s .

Ligilisatud protokolliga nr.....— 15. maist s. a. on
kindlaks tehtud, et kod..... loomad,
(nimi ja elukoht)

arvult 5 (arv ja tundemärgid, missugused), on leitud 15. mail
s. a. omavoliliselt karjatamast riigi metsast (kultiveerimata
raiestikul, kultuuris, vanas metsas j.n.e.) (ära tähendada maa ise-
loom). Karjatamine on sündinud karjaomaniku korraldusel ja
teadmisel. Tekkinud riigi kahju on kr....., missugune
summa on arvestatud RT 69 — 1927 a. avaldatud trahvi-
takside järgi ja kuulub tasumisele kaebeluse poolt R.N.S.
§ 152 märkuse, B.E.S. §§ 3440 ja 3447 alusel.

Neid asjaolusid võib tõendada tunnistaja .....

.....
(nimi ja täppis aadress)

Oma kaebust kokku võttes ja arvesse võttes, et kaebelune
vabatahtlikult trahvi tähtajaks ei tasunud, palun Teid, härra
Rahukohtunik:

1) asi arutusele määrata, ette kutsuda ja üle kuulata üles-
antud tunnistaja, kaebelune ..... vastutu-
(nimi)

sele võtta R.N.S. § 148 (uue Kriminaals. § 595) põhjal ja
temalt ühtlasi välja mõista, peale karistuse määramist, Riigi-
maade ja Metsade Valitsuse heaks kr..... omavoli-
lise karjatamise läbi tekkinud riigi kahju.

2) Kõik asjas tekkinud kulud määrata kaebeluse kanda ja
mulle välja saata otsuse ärakiri ja täitmisleht kahjude sisse-
nõudmiseks.

Lisa: Ärakiri volitusest ja juurdlusprotokoll ..... lehel.

(Allkiri)

(Kuupäev)

Lisa nr. 3.

(Juh. III o. § 88 juurde).

Nõudepalve vorm.

..... RAHUKOHTUNIKULE.

Riigimaade ja Metsade Valitsuse
voliniku ..... metsaülema

.....
(nimi ja täppis aadress)

nõude asjas.....

(kostja nimi ja elukoht)

.....15 krooni pärast.

Nõudepalve.

Ligilisatud protokolliga (kuupäev ja protokoll nr.) on selgeks tehtud, et kod. .... loomad (arv ja (nimi)

missugused loomad) on leitud (kuupäeval, millal karjatamine olnud) Purila vahtkonnast, kvartaal 4, kultiveeritud raiestikust omavoliliselt karjatamast (või kui põlde tallamast, siis sellekohaselt seletada ja kas kellegi juuresolemisel või ilma karjaseta). Seeläbi sünnitatud riigi kahju RT 69 — 1927 avaldatud trahvitakside järgi on kr..... Karjaomanikule on tehtud ettepanek seda ära tasuda, kuid käesoleva ajani pole see leidnud täitmist.

Toodud asjaolusid võib tõendada tunnistaja .....

.....
(nimi ja täppis elukoht)

Oma nõudepalvet kokku võttes ja käsitades B.E.S. §§ 3440 ja 3447, palun Teid, hra Rahukohtunik:

1) Asi arutusele määrata, ette kutsuda ja ülekuulata ülesantud tunnistaja.

2) Välja mõista kostjalt ..... Riigimaade (nimi)

ja Metsade Valitsuse heaks kr....., pannes kohtu ja asjaajamise kulud kostja peale.

3) Poolte mitteilmumisel palun asja arutada nende äraolekul ja kostja vastu teha otsus tagaselja.

Otsusest palun välja saata mulle ärakiri ja täitmisleht.

Lisa: 1) Volitus ühes ärakirjaga, algvolituse palun mulle tagasi saata;

2) Juurdlusprotokoll ..... lehel.

(Kuupäev)

(Allkiri)

Lisa nr. 4.

(Juh. III o. § 94 juurde).

Nõudepalve vorm.

PETSERI JAOSKONNA RAHUKOHTUNIKULE.

Riigimaade ja Metsade Valitsuse
voliniku Petseri metsaülem .....

.....
(ära tähendada nimi ja elukoht)

Nõude asjas

Mihkel Linde vastu, kelle elukoht
Piirisaare vallas — 500 kr. pärast.

Nõudepalve.

1) Seletada asja sisu.

2) Tähendada, millega nõudmine tõestatud: kui tunnista-
jatega, siis paluda need üle kuulta, kusjuures palves peab olema
üles antud nende täppis elukoht ja ära seletatud, mida need
tõendama peavad. Tõestatakse asi dokumentidega, tulevad
lisada need nõudepalvele juurde.

3) Nõudekirja kokkuvõttes tuleb selgesti tähendada, mida
kohut otsustada palutakse, näiteks: oma ülemalkirjeldatud
nõudmist kokku võttes, palun Rahukohtunikku:

1) määrata asja kohtulikule arutusele, kutsuda ette ja üle
kuulata ülesantud tunnistajad;

2) kostja Mihkel Lindelt välja mõista Riigimaade ja
Metsade Valitsuse heaks kr. 500.— ühes 6%, arvates asjaga
kohtule esinemisest kuni maksupäevani.

3) Kohtu ja asjaajamise kulud nõudja heaks mõista kostja
kanda. Poolte mitteilmumisel palun asja arutada ja kostja mitte-
ilmumisel teha otsus tagaselja.

4) Otsust palun määrata eeltäitmisele ja mulle palun välja
saata täitmisleht.

5) Nõudmist palun kindlustada kr..... suuruses sum-
mas aresti panemisega kostja vallasvara peale, mis koosneb

.....
ja asub .....
ja minule välja anda sellekohane täitmisleht.

Märkus: Kui nõudmine on kas lepingu, võlakohustuse või
mõne muu kindla dokumendi või tõenduse alusel,
siis tuleb nõudmist sisse andes nõudepalves veel
paluda nõudmine kindlustada ja selleks paluda kohut
välja anda täitmisleht nõude kindlustuseks kostja
varanduse aresti alla võtmiseks.

Ts. Kp. S. §§ 54, 257.

Lisa nr. 5.

(Juh. III o. § 98 juurde).

Nõudepalve vorm.

RAHUKOHTUNIKULE.

Riigimaade ja Metsade Valitsuse
voliniku N..... metsaülema

(nimi ja aadress)

Nõude asjus.

kod. (kostja nimi ja elukoht)
omavoliliselt riigi maale ehitatud
hoonete äravedamise pärast.

Nõudepalve.

Nõude väärtus .....kr.

Kostja kod..... ehitas 15. mail käesoleval
aastal omavoliliselt, metsavalitsuselt luba küsimata, Taagepera
vahtkonna N. metskonda kuuluvale maale ühe heinaküüni ja
kaks teist hoonet. Seega on kostja asunud kasutama N metsa-
valitsuse maad ilma mingi juriidilise vahekorrata või kasutamise
loata. Kuna kostja ettepanekut — vabatahtlikult neid hooned
riigi maa pealt ära koristada, pole täitnud, siis olen sunnitud
asjale käiku andma käesolevas nõude korras.

Tunnistajaks käesolevas asjas võib olla .....

(nimi ja elukoht)

Oma nõudepalvet kokku võttes ja käsitades Ts.S. K. § 531
(S.K.X.j.I), palun Teid, hra Rahukohtunik:

1. Asi arutusele määrata, ette kutsudes ja üle kuulates
ülesantud tunnistajat.

2. Otsustada ennistada Riigimaade ja Metsade Valitsuse
valdust maa kohta N. metskonnas Tagapera vahtkonnas seega,
et kostjale kohuseks tehtaks selle maa peale ehitatud heina-
küüni ja kaht teist hoonet ära vedada. Selle mittetäitmise korral
temale antud tähtajaks lubada nõudjale neid ära vedada kostja
kulul.

3. Kostja kanda mõista kohtulõiv ja nõudja heaks asja-
ajamise kulud; poolte mitteilmumisel asja arutada ja kostja
vastu teha otsus tagaselja; sellest mulle välja saata ärakiri ja
täitmisleht.

Lisa:Volitus ja võõrandamise akti ärakiri „ „ lehel.

(Allkiri)

(Kuupäev)

